

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
TRADIȚIE ȘI EXCELENȚĂ

UBBFSEGA
Universitatea Babeș-Bolyai | Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor

Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor

Str. Teodor Mihali nr. 58-60
Cluj-Napoca, RO-400591
Tel.: 0264-41.86.52-5
Fax: 0264-41.25.70
econ@econ.ubbcluj.ro
www.econ.ubbcluj.ro

TEZĂ DE ABILITARE

Cum să Prevenim Căderea Titanilor? Mecanisme de Reducere a Riscului Sistemic al Băncilor

Simona NISTOR

Cluj-Napoca, 2018

REZUMAT

Această teză de abilitare rezumă activitatea mea de cercetare în domeniul Stabilității Financiare și conține cele mai importante publicații ale mele pe această temă. Prima parte a lucrării este dedicată prezentării contribuțiilor științifice în cadrul literaturii de specialitate privind riscul sistemic și mecanismele de intervenție. Cea de-a doua parte evidențiază contribuțiile la literatura de specialitate privind factorii determinanți ai riscului sistemic și percepția pieței cu privire la riscul băncilor de importanță sistemică. Cea de-a treia parte a tezei prezintă viitoarele direcții privind cercetarea.

Prima parte a tezei, "Mecanismele de intervenție care influențează riscul sistemic", oferă o imagine de ansamblu asupra mecanismelor și politicilor de intervenție utilizate de guverne, autorități de supraveghere și bănci centrale pentru a controla riscul sistemic. **Capitolul 1 "Efectele politicilor de intervenție asupra riscului sistemic în cadrul sectorului bancar"**, care este publicat în calitate de document în lucru, scris împreună cu S. Ongena, pe rețeaua SSRN (2017), investighează efectul mecanismelor de intervenție asupra riscului sistemic prin analiza unui eșantion vast de bănci europene și a unor instrumente de salvare a băncilor corespunzătoare perioadei 2008-2014. Rezultatele empirice evidențiază efectul limitat al garanțiilor guvernamentale în reducerea contribuției la riscul sistemic, acestea fiind adecvate pe termen scurt și doar în cazul băncilor mici, slab capitalizate sau lichide. Recapitalizările pot diminua importanța sistemică a băncilor, însă efectul este pe termen scurt. Injecțiile de lichiditate pot oferi efecte benefice imediate pentru băncile riscante sau cu profituri scăzute, dar, pe termen lung duc la majorarea contribuției băncilor la riscul sistemic.

Capitolul 2 "Efectele politicilor macroprudențiale asupra riscului sistemic", care este un articol, scris împreună cu A.M. Andrieș și F. Melnic, în curs de publicare în revista Czech Journal of Economics and Finance (2018), evaluează eficacitatea unui set divers de politici macroprudențiale atât generale cât și specifice sectorului real-estate în controlul importanței sistemice a băncilor și a asumării riscului individual. Eșantionul cuprinde un număr de 95 de bănci internaționale mari din 21 de țări europene și nord-americane, fiind studiat pe perioada 2008-2014. Rezultatele obținute indică faptul că înăsprirea cerințelor generale și sectoriale de capital, a cerințele de capital contraciclice pentru creditele ipotecare și a criteriilor de împrumut reduc semnificativ contribuția băncilor la riscul sistemic și la asumarea individuală a riscurilor. Un efect similar a fost obținut pentru relaxarea provizioanelor aferente creditelor imobiliare. În plus, legătura dintre politicile macroprudențiale și riscurile băncilor este influențată prin mai multe canale, cum ar fi dimensiunea băncii, ponderea activelor băncilor străine, concurența la nivel de sector bancar și independența autorității de supraveghere.

Capitolul 3 "Riscul sistemic și transparența băncii centrale" analizează impactul transparenței băncilor centrale asupra riscului sistemic în cadrul piețelelor bancare emergente. Este un articol, scris împreună cu A.M. Andrieș and N. Sprincean, care va apărea în revista Research in International Business and Finance (2018). Rezultatele indică o relație pozitivă și semnificativă între transparența băncilor centrale și contribuția instituțiilor financiare la riscul sistemic. Totodată, un nivel mai ridicat de transparență a băncilor centrale reduce semnificativ

riscul idiosincratic al băncilor. Relația este influențată de restrictivitatea cadrului de reglementare. O bancă centrală mai transparentă este benefică pentru sectorul bancar dintr-o perspectivă microprudențială, dar poate crea stimulente pentru instituțiile financiare să se angajeze în activități riscante, și prin creșterea apetitului la risc, contribuția individuală la riscul sistemului bancar să crească.

A doua parte a tezei, "Riscul sistemic și percepția pieței privind băncile de importanță sistemică", continuă să trateze rolul intervențiilor publice în contextul reglementărilor prudențiale bancare, și totodată subliniază factorii determinanți ai riscului sistemic și ai percepției investitorilor privind băncile de importanță sistemică. **Capitolul 4 "Riscul sistemic, guvernanta corporativă și reglementările bancare"** investighează impactul guvernantei și a cadrului de reglementare asupra riscului sistemic pentru un eșantion de bănci din 10 țări emergente din Centrul și Estul Europei în timpul perioadei 2005-2012. Rezultatele empirice sugerează că băncile cu un consiliu de supraveghere favorabil acționarilor prezintă o contribuție semnificativă la riscul sistemic. Analizând subcomponentele indicelui de guvernanta corporativă, am arătat că o structură riguroasă de gestionare a riscurilor, reprezentată de un comitet de risc exclusiv responsabil pentru gestionarea riscurilor și un comitet de risc aflat în subordinea directă a consiliului de directori contribuie semnificativ la creșterea importanței sistemice a băncilor. Doar băncile al căror ofițer de risc (CRO) este membru al consiliului director și au o pondere mai mare a membrilor străini în consiliul de supraveghere și-ar putea reduce semnificativ contribuția la riscul sistemic. Totodată, rezultatele arată că efectul structurii de guvernanta corporativă asupra riscului sistemic este afectat de rigurozitatea cadrului de reglementare atât în țările de origine cât și în țările gazdă ale băncilor. Această subsecțiune a fost publicată în calitate de articol, scris împreună cu A.M. Andrieș, în revista *Economics Letters*, 144, 59-63, 2016.

Capitolul 5 "Riscul sistemic și pozițiile valutare ale băncilor", care este un articol, scris împreună cu A.M. Andrieș, în curs de publicare în revista *Eastern European Economics* (2018), analizează relația dintre riscul valutar al băncilor, măsurat prin ponderea activelor și pasivelor denominate în valută, și riscul sistemic folosind un set de date unic la nivel de bancă. Acestea au fost colectate manual din rapoartele a 36 de bănci comerciale din 10 țări din Europa Centrală și de Est, pentru perioada 2005-2012. Rezultatele empirice indică faptul că riscul sistemic depinde de structura activelor și pasivelor din perspectiva valutară. Un nivel mai ridicat al activelor denominate în EUR și USD sunt corelate cu o reducere a riscului sistemic, în timp ce un nivel mai ridicat al activelor și pasivelor denominate în CHF amplifică riscul sistemic. Totodată impactul negativ al deținerii de active și pasive denominate în CHF poate fi redus prin intermediul mecanismelor de guvernanta corporativă internă, dar și prin restricții asupra activității bancare și a împrumuturilor în valută străină în țările de origine ale băncilor mamă.

Capitolul 6 "Devenind O-SII ('altă instituție de importanță sistemică')", care este publicat în calitate de document de lucru, scris împreună cu A.M. Andrieș, S. Ongena și N. Sprincean, pe rețeaua SSRN (2017), se concentrează asupra următoarei întrebări: Cum reacționează piețele financiare la publicarea de către Autoritatea Bancară Europeană (EBA) a listei instituțiilor de importanță sistemică la nivel național? Utilizând un studiu de eveniment privind prețurile acțiunilor băncilor, analiza relevă faptul că reacția imediată a pieței bursiere este negativă. Cu toate acestea, în termen de câteva zile, investitorii își schimbă percepția, atât

în cazul băncilor din zona euro, cât și din afara zonei euro. Randamentul CDS-urilor reacționează similar, crescând mai întâi, după care înregistrează o scădere. Randamentele anormale sunt mai negative pentru băncile cu venituri din dobânzi mai mari sau care au acționariat străin, precum și în țările cu mai multe restricții în activitatea bancară, cu o mai mare independență a autorității de supraveghere sau cu o mai mare capacitate fiscală.

A treia parte a tezei, "Perspective ale cercetării", prezintă direcțiile viitoare privind activitățile de cercetare. Viitoarea agendă de cercetare constă în analiza impactului mecanismelor de intervenție guvernamentale asupra riscului individual al băncilor, a puterii de piață, precum și asupra depozitelor atrase de la clienți. Acest lucru va fi analizat și în contextul activităților bancare transfrontaliere.